

Futbolun Eşığı Trabzonspor

Haz. Ecz. Murat KALYONCU

Yaklaşık 40 yıl gibi kısa mazisi olmasına rağmen Türkiye'de 3 büyükler diye tabir edilen İstanbul kulüplerinin yanında 4. büyük olarak kayıtlara geçen, yanı sıra Avrupa'da Liverpool, Barcelona, Lyon ve Aston Villa gibi büyük kulüplerle boy ölçüşebilen Karadeniz bölgemizin güzide kulübü Trabzon sporun tarihçesini işleyelim istedik. Umarım keyif alarak okuyacağınız bir araştırma olmuştur.

Trabzon'da futbolun başlangıcı Birinci Dünya Savaşı öncesine dayanıyor. O tarihlerde şehrin en kalabalık mahallesi olan bugünkü Ortahisar mahallesinde ilk kez Rumlar tarafından futbolun oynandığı bilinmektedir. Trabzonlu gençler şehrin dört bir yanından Ortahisar mahallesine gelerek Rumların futbolunu seyrediyorlardı. Sonraları Rumlar Trabzonlu gençleri de aralarına alarak o daracık sokaklarda futbolu yaygınlaştırdılar. Futbol tutkusu her geçen gün bir çığ gibi büyüyordu. Tıpkı horon gibi Trabzon insanının bünyesine uygun bir oyundu. Bu nedenle kısa sürede büyük ilgi görmüştü.

Bir gün sadece Trabzonlu gençlerin futbol oynadığı bir sırada top hemen karşıdaki Rum evinin açık

penceresinden içeriye girer. Elindeki topa dışarı çıkan yaşlı bir Rum, Trabzonlu gençleri iyi bir azarlayarak kovmuştu. Bu olaydan sonra Rumların ileri gelenleri Ortahisar mahallesinde futbol oynanmasını yasakladılar. Özellikle Trabzonlu gençlere. Çünkü

Rum gençleri zaten fazla oynamıyordu. Ara sıra oyunlarına da izin veriliyordu. Trabzonlu gençler için büyük bir tutku haline gelen ve yeni- yeni doğmakta olan futbola vurulmuş bir darbeydi yasaklama olayı. Bir kere kaptırmışlardı futbola kendilerini bu gençler. Yapacak

başka bir işleri de yoktu. Ortahisar mahallesi dışında da futbol oynamaya elverişli saha pek yoktu. Olsa bile oralarda Rumların baskıları daha fazla idi. Bütün tehlikelere ve baskılara rağmen gençler kaçamak yaparak futbol oynamaya devam ettiler. Ta ki Birinci Dünya Savaşı'na kadar. Savaş tüm ülkede olduğu gibi Trabzon'da da birçok genci futbol sahalardan alıp Savaş meydanlarına sürüklemişti. Gençler artık top yerine silaha sarılmışlardı.

Birinci Dünya Savaşı sonrası, yeniden yapılanmaya giren gençler, futbolu yaşatma ve geliştirme gayretine girdiler. Şehrin dört bir yanında boş buldukları arsalarda topun peşinden koşmaya devam ettiler. Bu arada Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakının kurulması ve Türk Sporunun bu ilk örgütünün tüm Anadolu'ya yayılması, Trabzon'da da etkisini göstermişti. Bu etki sonucu yeni-yeni kulüpler kurulmaya başlandı, Trabzon Lisesi Fransızca öğretmeni Burhanettin Kahyaoğlu, Beden Terbiyesi öğretmeni Sami Bey, Hifzirrahman Raşit Oymen, Tefvik Yunusoğlu, Kemal Özsubaşı ve Ali Yusufoglu'nun başını çektiği bir grup genç Trabzon'da ilk Kulübü kurma gayretine girdiler. Bu gençlerin gayretleri şehrin bütün semtlerinde büyük destek görüyordu. Bütün gayretler 20 Ocak 1921 günü mutlu sonla noktalandı ve Trabzon ilk Kulübü kuruldu. Sarı kırmızı renkleri seçtikleri kulübe İdman ocağı adını verdiler. İki yıl süreyle Trabzon'un tek Kulübü olan İdman ocağı, aynı zamanda Trabzon futbolunun da temelini teşkil eder.

İdman ocağı, İdman gücü, Necmiati'den sonra Trabzon Lisesi bünyesinde Lise adını taşıyan yeni bir kulübün kurulmasıyla kulüp sayısı 4 olmuştu. 1923 yılından sonra Trabzon'da İdman ocağı ve İdman gücü arasında büyük bir rekabet başlamıştı. Trabzon'da futbolun bu iki takım arasındaki

rekabetten yüceldiği söylenebilir. Rekabet zamanla öylesine büyük boyutlara vardı ki Trabzon'un Türkiye liglerinde geç temsil edilmesine bile sebep oldu. Ne var ki iki kulüp arasındaki çekişme şehrin futbolundaki kaliteyi de her geçen gün arttıran faktör olduğu göz ardı edilemez.

1923 yılında Trabzon'da ilk resmi lig maçları oynanmaya başlandı. İlk sezon İdman ocağı şampiyon olmuştu. Bunu 1923-24, 1924-25 sezonlarında Lise takımının arka arkaya şampiyonlukları izledi. 1925 sezonunda yine İdman ocağı şampiyon olurken, 1929 yılına kadar da önce Lise, arkasından Muallim Mektebi daha sonra da Ticaret Lisesi takımları mutlu sona ulaştılar.

İdman ocağı ile İdman gücü arasındaki büyük rekabet 1930'dan sonra had safhaya ulaştı. 1929-30'dan sonra 5 kez arka arkaya İdman ocağı'nın şampiyon olmasından sonra 1934-35 sezonundan itibaren İdman gücü takımı tam 7 yıl arka arkaya şampiyon olarak bu iki takım arasındaki rekabeti büsbütün alevlendirmişti.

1940'lı yıllarda Trabzon futbolundaki güç lise takımlarına geçmişti. Tam 6 kez arka arkaya şampiyonluğu kazanması da bunu gösteriyordu. Bu

aralar dikkat çeken bir hususta Trabzon'daki bütün futbol yıldızlarının Lise takımlarından yetişmiş olmalarıydı. Özellikle Trabzon Lisesi bir futbolcu kaynağı olmuştu. 1947-48 sezonundan itibaren şampiyonluk yine İdman ocağı ile İdman gücü arasında el değiştiriyordu. Bu arada Necmiati de iki sezon şampiyon olarak Trabzon futbolunda söz sahibi oldu. Bu arada Trabzon'da yeni yeni kulüpler de kuruluyordu. 1938'de kurulan Doğan Gençlik, 1941 yılında Akçaabat Lisesinde kurulan Akçaabat Gençlik (Bugünkü Sebatspor), 1950 yılında Sürmene ilçesinde kurulan Sürmene Gençlik, 1952 yılında aynı ilçede kurulan Zafer Gençlik, 1953 yılında kurulan Yolspor 1955 yılında kurulan Yalıspor bu takımların başında geliyordu.

1930'lu yıllarda başlayan İdman ocağı, İdman gücü rekabeti 1940'lı, 1950'li, 1960'lı yıllarda olanca şiddetle devam ediyordu. Bu gitgide rekabetten öte boyutlara varmaktaydı. Ocaklı ve Güçlü olmak Trabzon'da adeta bir spor mezhebi haline gelmişti. En kötü sezonlarda bile rekabetlerinden hiç bir şey kaybetmiyorlardı.

Trabzon öylesine ikiye ayrılmıştı ki Ocaklılar Sarı Kırmızı diye İstanbul'daki Galatasaray'ı İdman güçülersen Yeşil

Beyaz renklerine rağmen Fenerbahçe'yi destekliyorlardı. Rekabet bir de bu sekiyle alevlenmişti. Bu arada renkleri Sarı Lacivert olan Necmiati bile bu rekabetin dışında kalmıştı. Aslında bu büyük rekabetten en karlı Trabzon futbolu çıkıyordu. Öncelikle şehirde futbol tutkusu körüklenmişti. Bu büyük rekabetten doğan büyük iddia Trabzon'da büyük yıldızların çıkmasına neden olmuştur. Ancak, Trabzon insanının alın yazısı olan gurbetçilik 1930'lu yıllarda Trabzon'daki futbol yıldızlarının kaderine tesir etmişti. Pek çoğu yüksek öğrenim uğruna ana kucaklarını baba ocaklarını terk etmek zorunda kaldılar. Gittikleri İstanbul ve Ankara'da sürdürdükleri futbol yaşamlarında gerçekten büyük yıldız oldular. Bir Hasan Polat ve kardeşi Ali Polat Ankara Gençlerbirliği'nde , bir Selim Satıroğlu, Ahmet Karlıklı Galatasaray'da bir Taka Naci, Zekeriya Bali Fenerbahçe'de, Nazmi Bilge Beşiktaş'ta yıldız futbolcu oluverdiler.

1962-63 sezonunda tüm yurttaki bir il takımı kurulması öngörülmüştü. Zamanın Futbol Federasyonu Başkanı Orhan Şeref Apak, Türkiye liglerini güçlendirmek ve tüm yurda yaymak amacıyla bir seferberlik

başlatmıştı. Her ilde bir futbol takımı kurup Türkiye liglerinde yer alması seferberliği büyük bir hızla devam ediyordu. Trabzon elbette ki bunun dışında kalamazdı. Yalnız bir il kulübü kurulmasının en zor olan illerin başında kuşkusuz Trabzon gelmekteydi. İdman ocağı, İdman gücü rekabeti Trabzon futboluna öylesine hakimdi ki bu iki kulübün bir çatı altında toplanmasına imkan yoktu. Nitekim böyle bir girişimde bulunmak isteyen bir avuç idealistin daha ilk çalışmalarında bunun imkansız olduğu gerçeği bir kez daha anlaşılmişti.

Tüm Trabzonlular, Trabzonspor adıyla bir kulübün kurulmasını yürekten arzuluyorlar, ancak bu işi bir türlü gerçekleştirememenin ezikliğini yaşıyorlardı. Yetkililerinde araya girmesi, sonucu pek değiştirmiyordu Ocaklılar da, Güçlüler de yeni kurulacak kulüpte kendi isimlerinin, hatta renklerinin hakim olmasını istiyorlardı ve bu konuda en ufak bir fedakarlıkta bulunmuyorlardı. Her gün, her akşam toplantı üstüne toplantı yapılıyordu. Bazen tam bir anlaşma zemini ortaya çıkıyor ama yine en ufak bir ayrıntı her şeyi berbat ediyordu. Havaya silahlar atılıyor, karakollara, hatta mahkemelere kadar uzanan olaylara rastlanıyordu. Öte yandan Futbol Federasyonunun il kulüpleri için tanıdığı sürenin de sonu yaklaşıyordu.

Ayaktakiler : Erdoğan GÜRHAN (Antrenör), Şevki, Atay, Özkan, Necmi, Faruk, Hayrettin ŞİRANLI(Menajer)

Oturanlar : Kenan, Atan, Ahmet, Bülent, Coşkun, Ziya
Kurulduğu 1967-1968 sezonunda kadro böyleydi ...

21 Haziran 1966 tarihinde İdman ocağı, Martıspor ve Yıldızspor'un da katılımı ile sarı kırmızı renkleri altında Türkiye 2. Ligine alındı. Ancak, resmi bir yazının süresi içinde ilgili yere tebliğ edilmediği için İdman ocağı'nın İkinci ligde oynaması durduruldu. Bu tarihten yaklaşık bir ay sonra 20 Temmuz 1966'da bu kez İdman gücü, Karadenizgücü, Martıspor ve Yolspor'un katılımıyla Trabzonspor Kırmızı-Beyaz renklerle kuruldu. Ne var ki İdman ocağı buna karşı çıktı. Danıştay'da açtığı dava ile yürütmeyi durdurma kararı alınca

ortalık yine karıştı. Trabzon'daki gergin durum üzerine araya Zamanın Beden Terbiyesi Genel Müdürü Ulvi Yenil girdi. Ulvi Yenil, İdmanocağı ve İdman gücü'nün birleşmemeleri halinde iki kulübünde Türkiye 2. Ligine alınmayacağını bildirdi. Bu durum Trabzon'da ve her iki kulüp çevresinde "Sok" etkisi yaratmıştı. Birleşmeleri büyük sorun olan bu iki kulübün, birleşmemeleri halinde Trabzon Türkiye liglerinde temsil edilemeyecekti. Trabzon'daki geceli gündüzlü yapılan ve büyük tartışmalara neden olan toplantılar sonunda 2 Ağustos 1967 günü Trabzonspor, İdmanocağı, Karadenizgücü ve Martıspor'un birleşmesi ile ortaya çıktı.

Artık bütün resmi işlemler tamamlandıktan sonra sıra gelmişti

Trabzonspor'un renklerine. Renk bulmak öyle kolay olmadı. Trabzon'da uzun yıllar süren İdmanocağı-İdman gücü rekabetinde Sarı-Kırmızı ve Yeşil-Beyaz renkleri hakimdi. Trabzonspor'un renkleri bu renklerin dışında olmalıydı. Trabzon'u ve Karadeniz'i simgeleyen renkleri aranılıyordu. Bu konuda yarışma açılması da gündeme geldi ancak sonra vazgeçildi. Renk için geceli gündüzlü toplantılar

düzenleniyordu. Dört toplantıdan sonuç alınamamıştı. Beşinci toplantıda her şey bitecekti. Artık taraftarın da sabrı kalmamıştı. Sonunda Trabzon ve Karadeniz'in sembolü olan Hamsi üzerinde duruldu. Hamsinin gümüş mavimsi rengi ve gözlerinin bordosu dikkate alındı. Kimileri buna karşı çıktı Trabzonspor Bordo-Mavi renklere kavuşmuş oldu.